

Moral. lib. 5. cap. 1. dub. 11. Bonacina de præcept. Eccles. disput. ult. q. 1. punct. ult. num. 15. Filliuc. tract. 27. part. 2. cap. 8. quest. 9. num. 5. Pasqualig. in praxi jejuni. Eccles. decis. 342. Bassæus in Florib. Theolog. verb. Jejunium 1. num. 6. Secundum quæ concluditur, finem præcepti de jejunio Ecclesiastico non esse absolutam abstinentiam, & afflictionem corporis, si de proximo loquamur, & qui sub illo continetur; sed respectivam per media illa tria, de quibus supra, num. 72. quæ si quis exactè observet, non erit præcepti transgressor, quanvis aliàs peccet contra temperantiam.

Verf. Postremò ad hanc opinionem.

Sic hæc verba D. Thomæ omnes ejus Interpretes accipiant, ut evidenter communi opinioni egregium Angelicumque Doctorem subscripsissent.

Verf. Non me lateat.

- 80 D. Covar. hic suæ timorata conscientia specimen præbet, quia bonarum mentium est timere culpam ubi culpa minimè reperitur, cap. 2. §. Cum autem, de observatione jejunior. Sed satis tutè operabitur, qui communem ferè omnium opinionem pro se habet.

Ibi: Sed & S. Thom. 2. 2.

- 81 Hoc nequitiam obstat, quia & qui gula deservit in unica comestione, utitur pro tempore abstinentia ultra regulas temperantia; nam ab hæc hujus virtutis transgressione posset jentaculum manè fumere, & prandium quæ vellet horâ, ac carnes edere temperatè, à quibus abstinet, ut jejunii leges observet.

Verf. Quod si quis bis.

- 82 Qui pluries jejunii die manducat, præceptum transgreditur, etsi materia parvitatem singulis vicibus capiat, & computata omnium comestionum quantitate, abstinentia maxima usus sit; quia Ecclesia unicuique prandium duntaxat concedit. Dian. part. 2. tract. 6. miscellan. resol. 43. Villalob. in Sum. part. 1. tract. 33. diff. 6. num. 2. Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 4. num. 3. Trullench in Decal. lib. 3. cap. 2. dub. 3. num. 2. tom. 1. Bonacina sup. punct. 3. num. 6. Sâ verb. Jejunium, num. 8.

Ad Num. 13.

- 83 Qui die jejunii sæpe edit, toties peccat, quoties post primum prandium manducat, nisi materia parvitate excusetur. Hæc D. Covar. resolutio, quæ sic intelligi, ac limitari debet, placuit Sylvio 2. 2. quest. 147. art. 5. verf. Quartus tertio. Molan. in Theolog. præct. tract. 3. cap. 11. concl. 4. Majori in 4. distinct. 5. quest. 6. quos dat Dian. part. 1. tract. 9. resol. 44. in princip.

- 84 Verum contra omnium est concursus sententia, quæ habet frangentem jejunium, nisi ob aliquam circumstantiam, semel tantum peccare contra præceptum, etsi centies sumperit cibum; peccatum enim in secunda comestione perpetratur. Ita cum plurimis Dian. ubi proxime, verf. Sed in contra, & resol. 39. Fagund. num. 5. Azor. part. 1. lib. 7.

cap. 9. verf. Secundò queritur, Filliuc. tract. 27. lib. 1. cap. 4. num. 5. Valent. 2. 2. tom. 3. disput. 9. quest. 2. punct. 3. Bonacina ubi proxime, num. 7. Pasqualig. decis. 357. Lessius de just. & jur. lib. 4. cap. 2. dubit. 3. num. 15. Navar. in Manuali. cap. 21. num. 14. Trullench dub. 3. num. 3. Bassæus verb. Jejunium 1. num. 10. Pellizzar. in Manuali Regul. tom. 1. tract. 4. cap. 5. num. 105. & tract. 5. cap. 5. num. 8. apud quos penè innumerati. Ratio quæ traditur, est quia semel fracto jejunio, quod est opus individuum, amplius præstari nequit; & cum præceptum jejunandi sit affirmativum, non obligat semper & pro semper, sicut negativum de non edendo carnes; qui enim die, quo illarum elus prohibetur, pluries ipsis vescitur, toties lethalis culpa reus erit: quod discrimen agnoscunt Dianaresol. 39. & resol. 45. Fagund. sup. lib. 1. cap. 4. num. 9. Pelliz. d. tract. 4. cap. 5. num. 105. Navar. num. 16. Bassæus verf. Communis, Ioan. Sanch. Selectar. disp. 54. n. 42. Layman in Theolog. Morali, lib. 4. tract. 8. cap. 1. Bonac. sup. Trullench num. 4. Leand. de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 2. quest. 38. de quo inferius, ubi de materia parvitate, n. 99. & 103.

Potest D. Covarruv. opinio nuper tradita intelligi de peccato veniali, quod committitur toties quoties aliquis post secundum prandium manducat, quod est probabile, ac tenet Bassæus dicto num. 10. verf. Nota tamen. Sed contra sentiunt, etsi probabilitatem non inficiunt, Trullench d. num. 3. Diana parte 1. tract. 9. resolut. 53. quia jejunium habet materiam indivisibilem, quare semel eo violato, penitus extinguitur obligatio, quæ jam est de re impossibili, & impossibilium nulla est obligatio; ut peccetur venialiter per transgressionem, argumento legis Impossibilium 145. ff. de reg. jur. Nec refert quod propria culpa impossibilitas contingit, quia satis plebitur, dum lethalis criminis per secundam comestionem reus efficitur. Est ergo tenendum cum communi adversus D. Covarruv. eum qui semel fregit jejunium peccando, non obligari ad abstinendum à cibis non vetitis pro reliqua diei parte, nec culpam aliquam committere edendo quoties voluerit, ratione præcepti de jejunio.

Dixi, peccando; quia si quis inadvertenter per cibum prohibitum, aut per secundum prandium materialiter jejunium violet, tenetur ad jejunandum usque ad finem diei; quoniam transgressor præcepti non est ob defectum advertentia, & ita manet adhuc strictus. Bonacina sup. punct. 3. num. 8. Sanch. Selectar. disputat. 42. num. 2. Diana d. resolut. 44. verf. Neque secus, contra Layman lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 13. Idem de eo, qui culpabiliter die jejunii jentaculum sumit, qui observare jejunium debet, quia potest, abstinens ab altero prandio. Ita Bonacina docet dicto num. 8. verf. Dixi.

Ad Num. 14.

Secundum requisitum jejunii Ecclesiastici est hora, licet essentialiter non sit, sicut prænotatur supra, num. 52. & ex infra dicendis apparebit; non enim licet unico prandio, quod permittitur, uti manè statim ac surgimus à somno, sed expectare debemus jejuni ad certum usque tempus jure aut consuetudine definitum, ut jejunium persolvatur, ut hac temporali

tractione cibi corpus maceretur, ac abstinentia exerceatur. Quota igitur diei hora dum jejunamus, ad mensam possimus accedere, disquiritur? Quæ temporis observatio etiam apud Hebræos obtinuit, illi namque jejuni persistebant usque ad occasum Solis, Trullench. sup. dub. 4. num. 1. & ab eadem hora diei præcedentis Judæorum jejunium inchoabatur, Lorin. in Levitic. cap. 23. verf. 32. §. A vespera in vesperam.

Ibi: Qua in re observandum erat quam rationem.

- 88 De diei partibus, earumque nominibus, ac de horarum differentia, pluribus agitur apud Theatrum vitæ humanæ verbo Dies, & Hora, de quibus etiam Cardin. Baron. Annal. Ecclesiast. tom. 1. anno 34. ubi Spondan. num. 46. Rosin. de antiquitat. Roman. lib. 4. cap. 3. Cornucop. de lingua Latina, col. 767. ex num. 10. & col. 1027. num. 50. Cornel. à Lapide in Math. cap. 12. versic. Verum quia iuxta, & in Marc. cap. 15. Maldonat. sup. Evangel. Math. cap. 27. verf. Diximus Hebræos.

Ibi: Eadem ratione Jurisconsultus in l. 2. ff. de verb. signific.

- 89 Hoc Pauli responsum aliter videtur intelligendum, non enim agit de diebus viginti quatuor horarum, sed duodecim, à Solis ortu usque ad noctis initium, cujus diei major pars septem horæ sunt, septimâ saltem inceptâ. Sententia igitur Consulti hæc est, ut si quis operas suas locaverit, aut incumbere rei alicui vel negotio promiserit pro majori parte diei, incipere debeat à prima hora matutina usque ad septimam, nec implebit promissâ, si ceperit à sexta hora usque ad duodecimam & ultimam, qua Sol occidit. Ratio decisionis est, quia Romani horas matutinas negotiis agendis, ac labori destinabant, vespertinas epulis, quieti, & solatio, ut tradit Cornucop. dicta col. 1027. num. 50. ac præterea homines aptiores existunt ad munera sua obeunda, & functiones quasvis exercendas ante prandium, & cenam, quæ meridiano & vespertino tempore sumebantur. Rosin. lib. 5. cap. 27. Ita prænotatur apud Lexic. Calv. verb. Hora.

- 90 Quod autem Paulus sit loquutus de die naturali duodecim horarum, evidenter apparet, nam si ageret de civili 24. horarum, falsum esset dicere, septem horas fore majorem diei partem, cum sint tredecim; sed respectu duodecim septem major pars rectè dicitur. Sed quaeret aliquis, cur Consultus diem duodecim horarum constituerit, cum pro anni temporibus dies aut plures, aut pauciores horas habeant? Cui afferendum est ex traditis à D. Covarruv. paulò superius, quod apud Romanos dies omnes ex duodecim horis constabant, sicut & noctes, majoribus, aut minoribus pro temporum anni varietate. Ad hæc, licet Consultus, exempli gratiâ, diei duodecim horarum meminerit, illa tamen decisio æquè procederet in diebus majoribus aut minoribus. Unde si dies hyemalis constaret, ut apud nos, octo horis, major ejus pars esset quinque primæ, non ultimæ: si æstivus sedecim haberet, major pars diceretur novem horæ primæ, non suprema, & sic de reliquis.

Ibi: Ex quibus in hoc tractatu de jejunio.

Communiter hanc distinctionem dierum præmittentes DD. adnotant olim extra Quadragesimam jejunium solvi per unicum prandium hora nona, id est tertia post meridiem; sed in Quadragesima necesse erat prius vespertinum divinum officium absolvi, quàm cibus sumeretur. Ita ex juribus à D. Covarruv. adductis initio hujus numeri, observant Bass. verbo Jejunium 1. num. 6. Bonacina de præcept. Eccles. disputat. ult. quest. 1. punct. 4. num. 1. Pellizzar. in Man. Regular. tract. 5. cap. 5. num. 24. Layman. in Theologia morali, lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 1. Navar. in Manuali, cap. 21. num. 27. Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. dub. 4. num. 1. Castro Palao de justit. & jur. disput. 3. punct. 2. §. 3. n. 1.

Sed Spondan. in Epitome Baronii, anno 57. 92. num. 59. adducit Tertulliani testimonium ex tractatu advers. Psych. cap. 10. qui tradidit, jejunia produci solita usque ad vesperam, quarta & sexta feria usque ad nonam, subjiciens Ecclesiam Romanam cetera quoque intra horam nonam retrinxisse: quod non admittit Spondanus sequutus Baronium, asseverans Romanam Ecclesiam Quadragesima non ante vesperam jejunium solvisse, ex communi omnium scriptorum traditione. Vespertinum autem officium prima noctis hora recitabatur lumine accenso, quare Lucernarium vocabatur. Spondan. anno 51. num. 20. De mirandis Christianorum jejunii consule Baron. anno 57. ubi Spond. n. 57.

Ibi: Hæc tamen jure humano constituta sunt.

Sed lapsu temporum pristina austeritate jejunii laxata, moribus obtinuit ut ad prandium accedere liceat, sive in Quadragesima, sive extra illam meridiem, hora non astronomice, sed moraliter computata. Sic undecimâ diei parum plus minusve cibum sumens, præceptum non violat, Trullench, Bassæus, & alii omnes, quos dedi supra, num. 91. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 11. Diana part. 5. tract. 5. resol. 10. Filliuc. tract. 27. part. 2. cap. 4. num. 67. Sylv. 2. 2. q. 147. art. 7. verf. Dubium autem.

Ibi: Qui verò nimis prævenit horam.

Supponendum est, nullum esse peccatum ante meridiem prandere, etiam duabus aut tribus horis, quando subest justa causa, ut itineris, vel alia simili arbitrio prudentis. Bassæus d. num. 6. ad fin. Bonacina sup. punct. 4. num. 3. & alii communiter mox recensendi. Idem dicendum est de modica anticipatione, quia tempus moraliter computatur, atque ita edens parum ante undecimam horam non peccat, ut tenet Trullench sup. num. 2. & alii observarunt.

Dubium autem, quod in controversiam adducitur, est de præveniente horam præscriptam, ut pranderi possit per multum temporis, ut si quis absque causa cibum sumeret hora octava, aut nona ante meridiem. Communis sententia, cui D. Covarruv. subscribit, affirmat peccare

lethaliter, quam sustinent Navar. in *Manual. cap. 21. num. 27.* Fagund. in 4. *Eccles. præcept. lib. 1. cap. 3. num. 4.* Azor. d. lib. 7. cap. 11. *vers. Quarto queritur*, Reginald. tom. 1. lib. 4. cap. 15. n. 191. & alii plures apud Dian. *resol. 27.*

96 Attamen receptius est in quavis anticipatione prandii solum venialiter delinqui, quia horæ observatio non est de substantia jejunii, sed de accidentalibus: qui autem præcepta violat quoad circumstantias accidentales, peccatum lethale non perpetrat. Bassæus *verb. Jejunium 1. num. 6. vers. Dubium autem*, Diana *part. 1. tract. 9. resol. 27. & part. 5. tract. 5. resol. 11.* Bonacina d. *disp. ult. q. 1. punct. 4. num. 3.* Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 2. n. 13.* Trullench *num. 3.* Molfesius in *Summa, tom. 1. tract. 10. punct. 5. num. 16.* Castro Palao d. §. 3. *num. 3.* Layman d. *tract. 8. cap. 1. num. 11.* Filliuc. tom. 2. *tract. 27. part. 2. cap. 4. num. 70.* Pasqualig. in *praxi jejuni. decis. 146.*

97 Ex qua resolutione deducitur, eum qui manè refectiunculam sumit, & vesperè prandit absque rationabili causa, solum peccare venialiter, alias enim causâ datâ, ab omni culpa immunis habetur. Dian. *part. 1. tract. 9. resol. 33. vers. Porro*, & alii communiter contra Azor. & alios apud Dian. & Bassæum, qui rectè addit, quod si refectiuncula capiatur circa meridiem, arctius jejunatur, cum corpus prandio in noctem dilato, magis maceretur, & ut ait Bassæus *ibidem, n. 6. vers. Dubium autem*, unicum prandium cum refectiuncula licet intra 24 horas diei jejunii sumere: & nihil refert quoad substantiam præcepti, quod hac, vel illa hora sumatur. Similiter de anticipatione refectiunculæ asserendum est, quæ ut dictum est alibi, ad initium noctis de consuetudine capi solet.

Ad Num. 15.

98 Tertium requisitum, in quo substantia jejunii maximè consistit, est abstinentia à quodam ciborum genere; nam etsi hæretici hujusmodi præceptum ab Ecclesia indici non posse jactent, quod opponitur Juri Divino Evangelico & naturali, idque ex variis sacre Paginæ eloquiis demonstrare tentent, & ex illo D. Pauli 1. ad *Timoth. cap. 4. ibi: In novissimis temporibus discedent quidam a fide loquentes mendacium, & inhibentes nubere, & docentes abstinere à cibis, quos Deus creavit.* Tamen veritas est Catholica docens posse Ecclesiam jejunium Fidelibus præcipere, veritatis quibusdam cibis, ut dixi supra, *num. 32. & 35.* ubi Authores dedi satisfacientes adversariorum calumniis quibus respondet etiam ex Baronio Spond. *anno 57. num. 54. & 55.* ubi præcatur Pauli locum rectè de hæreticis interpretatur, qui nuptias, & cibos quosdam detestabantur: Ecclesia verò non abominatur quæ die jejunii edi non patitur, sed quia oblectationem, & libidinem gignunt, ab illis abstinendum jubet, ut corpus compescatur, & virtus abstinentiæ prævaleat Gregor. *Lop. ex D. Thoma in l. 4. gloss. 4. tit. 23. p. 1.*

Ibi: Eum quoad nostrum attinet institutum.

99 Diebus jejunii esus carniū est omnino prohibitus l. 4. tit. 23. p. 1. ubi Greg. *Lop. gloss. 4.* Bassæus *verb. Jejunium 1. num. 3.* Pelliz. *sup. dict. cap. 5. n. 19.* Trullench *tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 1.* Bonacina *disp. ult. q. 1. punct. 2. n. 1.* Azor,

part. 1. lib. 7. cap. 10. vers. Sexto queritur, Layman *lib. 4. tract. 8. cap. 1. n. 12.* Dian. *part. 1. tract. 9. resol. 43.* Filliuc. d. *tract. 27. cap. 3. quæst. 1. n. 45.* Leand. de *præcept. Eccles. tract. 5. disp. 2. quæst. 2.* & toties quoties carnem aliquis edit, lethale peccatum admittit, ut asserunt supra, *num. 84.* nisi parvitas materiæ excuset à mortali, quæ intra dimidiam unciam versatur. Diana *ubi proxime*, Bonacina d. *punct. 2. num. 2. vers. Ex dictis colligi potest*, Bassæus *n. 10. vers. Petes secundo*, Trullench *num. 5.* Sed si quis pluries parum carnis caperet, quod ad peccatum lethale satis non esset, si tamen portionculæ simul junctæ excederent materiæ parvitate, reus erit culpæ mortalis, quod utique in cibis non veritatis quoad fractionem jejunii observatur. Bonacina *sup. num. 6.* & alii laudati supra *num. 82.* Vide infra, *n. 103.*

100 Queritur circa hæc, an qui vovit certa die jejunare, toties peccet, quoties illa die carnem manducaverit: Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 10. vers. Octavo queritur*, Barth. de S. Fausto in *Thef. Religios. lib. 1. quæst. 140. num. 2.* Suar. de *Religion. tom. 2. lib. 4. cap. 7. n. 12.* affirmative respondent. Sed contra eos tenent unicum peccatum patrarî, Dian. d. *tract. 9. resol. 39. vers. Hac sententia, & resol. 45. vers. Notandum.* Thom. Sanch. in *Summa, tom. 2. lib. 4. cap. 1. num. 41.* Layman *lib. 4. tract. 8. cap. 3. num. 3.* apud quos ratio discriminis traditur inter jejunium ex voto, & ex præcepto Ecclesiæ, quoad esum carniū. Adde Leand. *sup. q. 40.*

101 Est observandum, plures hæreticos damnasse carnes, earum usum ad victum humanum superfluo abominatos, ex quibus sunt Ebionæi, Manichæi, Priscillianistæ, Eustathiani, Marcionitæ, ut videre est apud Baron. in *suis Annalib. & Spondan. in ejus Epitome, diversis in locis*, quæ refert sub indice, *verb. Carnium*, Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 20. vers. Verumtamen.*

Ibi: De lacte verò, butyro, caseo.

102 Lacticia in jejuniis Quadagesimæ jure ventantur, l. 4. tit. 23. p. 1. ubi Greg. *Lop. glossa 4.* Pellizzar. in *Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 5. n. 20.* Azor. d. *cap. 10. vers. Primo queritur*, Bonacina *punct. 2. num. 2.* Trullench *n. 2.* Valent. *2. 2. tom. 3. disp. 9. quæst. 1. punct. 3.* Bassæus *ubi proxime, n. 3.* Layman. *n. 3.* Sanch. d. *lib. 4. cap. 1. num. 50.* Diana d. *tract. 9. resol. 41.* Fernand. in *Exam. Theolog. Moral. part. 2. cap. 8. §. 5.* Reginald. in *Praxi, tract. 1. lib. 4. cap. 13. num. 2.* Filliuc. *tract. 27. part. 2. cap. 2. dub. 25.* Palao de *just. & jur. disp. 3. punct. 2. §. 1. num. 5.* Dominicus diebus exceptis, quibus sicut jejunii obligatio, ita & abstinentia à lacticiis cessat, quanquam esus carniū minimè permittatur. Leand. in *præcept. Eccles. disp. 3. q. 8. & 9. tract. 5.* Fagund. in 4. *Eccles. præcept. lib. 1. cap. 4. num. 5.* Olim in Quadagesimâ à piscibus abstinabant. Palao *n. 4.*

103 Qui Quadagesimâ jejunii diebus lacticiis vescitur, peccat lethaliter quotiescumque illa ediderit singulis vicibus, etiam in uno die. Dian. *part. 1. tract. 9. resol. 45.* Palao d. §. 1. n. 6. Joan. Sanch. *Selectur. disp. 41. num. 26.* Leand. *sup. q. 2.* ubi latè disputat, ac plures refert contra Fagund. in 4. *Eccles. præcept. lib. 1. cap. 2. num. 15.* cum seqq. qui rem discutens resolvit, solum venialiter peccari per esum lacticiū in Quadagesimâ. Sed

Sed à communi recedere non oportet, pro quâ plurimos recenset uterque. Sicut in carne, ita & in lacticiis materiæ parvitas à gravi culpa excusat. Bonacina de *præcept. Eccles. disp. ult. q. 1. punct. 2. n. 2. vers. Ex dictis*, Trullench *sup. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 5.* Et quoad quantitatem parvæ materiæ idem dicendum est, quod de esu carniū: & licet aliqui teneant, mediam circiter unciam non sufficere ad lethale, ut prædiximus *num. 99.* alii tamen arctius opinantur octavam unciam partem, & non amplius pro parvitate materiæ in his esse accipiendam, ut Leand. *disp. 2. q. 13.*

104 Lacticiū prohibito ista eos etiam tenet, qui à jejuniis sunt exempti ratione laboris, vel ætatis: unde puer usus rationis compos, & sexagenarius, qui jejunare ex præcepto non tenentur, gravem culpam contrahent, si quadagesimali tempore ova, & similia capiant. Leand. *disp. 2. quæst. 42.* Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 17. vers. Secundo queritur*, ubi etiam de carne, Trullench *n. 16.* Sed usu rationis carentibus pueris, amentibus & paganis cibos vetitos porrigere licet, quos Ecclesiæ præceptum non ligat. Trullench. *num. 11.* Leand. *quæst. 44. & 45.* In nostra Hispania, & occidentalibus Indiarum regionibus Regi Catholico subiectis, omnes communiter, susceptâ Bullâ Cruciatâ, Quadagesimâ lacticiis vescimur, quia illâ hoc privilegium indulgetur.

Ibi: In aliis autem jejuniis non esse hæc verita.

105 Sententia, quam D. Covar. exprimit usque ad finem versiculi hujus, est quod seclusâ quavis consuetudine, omnibus jejuniis diebus per annum non liceat ova, lac, & similia manducare, licet diebus Veneris aliud dicendum infinet; quia carniū esus causâ jejunii non vetatur. Pro qua opinione D. Covar. nonnulli existunt, quos refert Leand. *disp. 3. quæst. 4. vers. Asserunt.*

106 Sed contrarium est communiter receptum, scilicet lacticia non esse interdicta aliquo jejunii die extra Quadagesimam, ut tenent plurimi apud Leand. d. *quæst. 4. in princip.* quibus accedit ipse *vers. Respondendo dicendum*, Azor. *dict. lib. 7. cap. 10. §. 1.* Narbona de *at. ad act. anno 60. quæst. 3. num. 4.* Dian. *part. 1. tract. 9. resol. 41.* Bonacina *dict. disput. ult. quæst. 1. punct. 2. num. 2.* Trullench *num. 4. cum seqq.* & est omnium, quos supra allegavimus, concursus resolutio, à quibus limitatur, si alicubi viguerit consuetudo abstinentiæ à lacticiis diebus jejunii, quæ quidem, prout recepta sit, sub mortali, vel veniali obligabit. Leand. in *Eccles. præcept. tract. 5. disp. 5. quæst. 5. vers. Sed ego.* At ubi dubium fuerit, an consuetudo, vel lex obliget ad mortalem, vel levem culpam, benignior pars amplectenda est. Pellizzar. in *Manual. Regular. tract. 5. cap. 5. n. 3.* Dian. *resol. 40.* In Hispania non est consuetudo abstinentiæ à lacticiis extra Quadagesimam, nec Bullâ Cruciatâ opus est ad hoc; nam etiam absque illa fas est ova & lac edere. Leand. *dict. disp. 3. q. 6.* Diana d. *tract. 9. resol. 41.* Trullench *sup. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 4.*

Ibi: Atque ideo prohibito esu carniū.

107 Prohibito esu carniū jejunii gratiâ, & ova, & alia lacticia vetita censentur. Hanc conclusionem, aliquibus laudatis, probat Barbosa in

collebran. ad *cap. Denique, num. 1. 4. dist. Sed oppositum tenent Azor. sup. cap. 10. vers. Secundo queritur*, Leand. *disp. 2. quæst. 4.* quibus accedunt omnes qui sentiunt extra Quadagesimam lacticia non esse interdicta, quia necessariò hanc conclusionem amplecti debent.

Ad Num. 16.

108 De Rogationibus, quæ Græcè Litanias nuncupantur, de earumque institutione ac origine, videndus Card. Baron. *Annal. Ecclesiast. anno 475.* ubi Spondan. in *Epitome, n. 4.* Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 15. vers. Quarto queritur*, Theat. *vita hum. lit. 1. pag. 13. vers. Feria Rogationum*, & *lit. L. verb. Litanie, pag. 224. vers. Ad placandum Deum*, Fagund. in 4. *Eccles. præcept. lib. 1. cap. 6. num. 8.* qui omnia à D. Covar. hic tradita inculcarunt, asserentes tribus Litaniarum diebus olim de consuetudine jejunari in pluribus regionibus, Hispania scilicet, Gallia, Italia & aliis; sed moribus quoque jejunium in desuetudinem abiisse, retentâ à carnibus abstinentiâ secunda, quarta, & sexta feria, prout apud nos observatur, quibus diebus non sunt verita lacticia. Leand. *disp. 3. quæst. 17.* & in quavis provincia recepta astringit consuetudo, licet de jure nulla sit obligatio. Leand. *quæst. 12. & 13.* Advertit Spondan. d. *num. 4.* ante Mamertum Viennensem Episcopum Litanias, seu Supplicationes fieri in Ecclesia fuisse solitas, sed hunc primum eas solemniter ante Ascensionem Domini peragendas instituisse, qui formam sanctiorem, & augustiorem usitatæ præscripsit: quæ juxta Baronii computum evenerunt anno Christi 475. sub Simplicio Pontifice, & Imperatoribus Zenone I. I. ac Augustulo. Vide Carrill. *Annal. anno 490.* Siegb. *anno 468.* Ciacon. de *vit. Pontific. in Hilario*, Gualter. in *chronograph. sæc. 5. pag. 361.*

Ibi: Majorem verò Litaniam.

109 Cum pestis acriter grassaretur, B. Gregorius I. cognomento Magnus, sub finem mensis Augusti, anno Christi 490. sui Pontificatus 1. magnam indixit Litaniam generalem, ac publicam ex omni Clero ac Populo, quæ septiformis nuncupata est, quia procedebant in septem choros separati Fideles, nempe Laici, Monachi, Ancillæ Dei, feminae conjugatæ, viduæ, pauperes, & infantes, Pluribus diebus processiones repetitæ sunt, singulisque ad diversas Ecclesias accedebant. Prima die ad S. Mariam ad Præsepe, quæ Major dicitur, pervenerunt; postrema ad Basilicam B. Petri. Fertur B. Gregorium procedentem ad Molem Hadriani adjacentem Tiberi appropinquasse, tuncque super Molem ipsam visum esse Angelum gladium in vaginam recondentem. Verum licet lues extincta penitus non sit, maxima ex parte decrevit, quapropter D. Gregorius solitis Ecclesiæ Litanias preces indixit cum gratiarum actione pro accepto beneficio. Ita Baron. *anno 590.* ubi Spondan. *num. 4.* Carrill. *anno 591.* Idem Baron. in *Martyrolog. die 11. Maii*, Bobadill. in *Politic. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 15.*

110 Traditur præterea, eundem B. Gregorium pro Barbarorum incursionibus propulsandis instituisse, ut quarta & sexta feria Litanias singulis hebdomadibus fierent. Baron. *tom. 8. anno 601.* quem